

ZGWL.WZU.0007.04.2025

STANOWISKO

**Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego
nr 03/2025 z dnia 06.03.2025 r. w sprawie:**

**potrzeby podjęcia działań legislacyjnych
i organizacyjnych na rzecz usprawnienia
systemu gospodarowania odpadami**

Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród wszystkich 82 gmin naszego Województwa, pragnie zwrócić uwagę na narastające wyzwania w obszarze gospodarowania odpadami komunalnymi. Zebrane dane wyraźnie wskazują na konieczność podjęcia niezwłocznych działań – zarówno na poziomie lokalnym, jak i krajowym – w celu zapewnienia stabilności finansowej gmin, zwiększenia konkurencyjności w przetargach oraz skuteczniejszego wypełniania wymogów recyklingowych.

1. Wzrost stawek i stabilna ilość odpadów

Z ankiety wynika, że stawki za gospodarowanie odpadami w gminach należących do ZGWL od 2021 r. systematycznie rosną. Podczas gdy w 2021 r. najniższa stawka wynosiła 17,00 zł, w 2025 r. wynosi już 30,00 zł jako minimalna opłata, natomiast najwyższa sięga aż 50,00 zł. Jednocześnie zaobserwowano względną stabilizację wytwarzanych ilości odpadów, z niewielkimi rocznymi fluktuacjami (średnio od ok. 5070 ton do ok. 5232 ton). Taki wzrost cen przy niezmiennej masie produkowanych odpadów wskazuje na coraz wyższe koszty obsługi systemu, co stanowi dodatkowe obciążenie zarówno dla mieszkańców, jak i dla samorządów.

2. Konieczność dopłat gminnych

Spośród 82 gmin biorących udział w ankiecie, 27 zadeklarowało, że w 2024 r. musiało dopłacać do systemu gospodarowania odpadami. W tej grupie średnie dopłaty wyniosły 310 tys. zł rocznie, co jest najwyższą wartością w analizowanym okresie. Wskazuje to, że gminy muszą przeznaczać coraz większe środki na zapewnienie ciągłości odbioru

i zagospodarowania odpadów, co z kolei ogranicza możliwości inwestowania w inne istotne obszary, takie jak infrastruktura drogowa czy oświata.

3. Braki w osiągnięciu wymaganych poziomów recyklingu

Ankietowane gminy nadal zmagają się z problemem niespełniania ustawowych wymogów recyklingowych. 48 spośród 82 gmin nie osiągnęło wymaganych wskaźników w 2020 r., co w wielu przypadkach przełożyło się na postępowania administracyjne i kary finansowe. Ich najwyższa odnotowana wartość przekraczała 85 tys. zł, stanowiąc poważne obciążenie dla budżetu gminnego. Niespełnienie wskaźników recyklingu to nie tylko problem w ujęciu finansowym i administracyjnym, ale przede wszystkim wyzwanie dla ochrony środowiska.

4. Niska konkurencyjność na rynku

Kolejnym istotnym problemem jest ograniczona konkurencyjność na rynku odbioru i zagospodarowania odpadów. W 53 gminach (64% wszystkich objętych badaniem) zgłosiła się do przetargu tylko jedna firma. Tak niska konkurencyjność często skutkuje wyższymi kosztami usług oraz mniejszą elastycznością ofert, co potwierdza wzrost cen dla mieszkańców.

5. Apel o działania

Mając na uwadze powyższe, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego zwraca się do właściwych organów państwowych i instytucji z apelem o:

1. Przyspieszenie prac nad nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w szczególności w zakresie:
 - wprowadzenia mechanizmów wzmacniających konkurencyjność na rynku odbioru i zagospodarowania odpadów,
 - uelastycznienia procedur przetargowych (np. dłuższe okresy umów, rozwiązania zachęcające do udziału większej liczby oferentów).
2. Zapewnienie systemowego wsparcia gmin w procesie podnoszenia poziomów recyklingu, m.in. poprzez:
 - kampanie społeczne i działania edukacyjne,
 - dotacje na rozbudowę i modernizację infrastruktury selektywnego zbierania odpadów.

3. Przegląd i wprowadzenie mechanizmów stabilizujących koszty przetwarzania odpadów, w tym rozważenie:
 - dopłat celowych bądź ulg dla instalacji przetwarzania odpadów,
 - rozbudowy systemów kaucyjnych dla wybranych frakcji opakowaniowych.
4. Usprawnienie procedur administracyjnych związanych z kontrolą poziomów recyklingu, tak aby zmniejszyć nakłady czasu i kosztów ponoszonych przez gminy w związku z postępowaniami dotyczącymi niewypełnienia wymagań ustawowych.
5. Zapewnienie samorządom realnego wsparcia ze środków ROP (Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta). Zgodnie z wnioskami przedstawianymi przez prezydentów, burmistrzów i wójtów, część tych środków powinna bezpośrednio trafiać do gmin, aby umożliwić rozbudowę oraz modernizację systemów gospodarki odpadami komunalnymi i wesprzeć ich finansową stabilność.

Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego pragnie podkreślić, że stabilny i efektywny system gospodarki odpadami jest kluczowy nie tylko z perspektywy obowiązku prawnego, lecz także troski o komfort i dobro mieszkańców oraz środowisko naturalne.

PREZES
Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego
Bartłomiej Kucharyk